

“Bakı Metropoliteni” QSC-nin yaradılmasından 5 il keçir

Yarım əsrdən artıq bir tarixi olan Bakı Metropoliteninin inkişaf mərhələlərində “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin yaradılması xüsusi yer tutur. Yeni dövrü səciyyələndirən ən böyük yeniliklərdən biri isə inşaatla bağlıdır. Ötən beş ildə metro xətlərinin tikintisində və ümumiyyətlə, Bakı Metropoliteninin yarım-əsrlik tarixində ən əlamətdar hadisə müstəqillik dövrünün ilk xəttinin - Bənovşəyi xəttin “Avtovağzal” və “Memar Əcəmi” stansiyalarının istismara verilməsidir.

“Bakıda metro tikintisinin böyük tarixi vardır... Ancaq bu gün yeni texnologiyalar tətbiq olunur. Biz Azərbaycanda, Bakıda bu texnologiyalardan istifadə etməliyik. Əvvəlki təcrübə çox qiymətli. Ancaq bu-günkü təcrübə, əlbəttə ki, həm işlərin daha da böyük səmərə ilə görülməsində xidmət göstərəcək, həm də maksimum keyfiyyət təmin olunacaqdır”.

İlham Əliyev

Bakı Metropoliteninin konseptual inkişaf sxemində müvafiq olaraq inşa olunmuş “Avtovağzal” stansiyası platformadan, 2 vestibül, 8 çıxışdan, havalandırma keçidindən, vestibüllərin üzərində quraşdırılmış iki piramidadan ibarətdir. Yeni xəttin hər iki stansiyasının platformalarının uzunluğu 144 metrdir. Bu isə stansiyalara əvvəlki Qırmızı və Yaşıl xətlərin stansiyalarından fərqli olaraq, 5 deyil, 7 vagonlu qatarın daxil olmasına imkan yaradır. Stansiya və keçidlərdə müxtəlif hündürlüklü 20 eskalator, çıxışlarda isə 8 travellator qoyulub. Fiziki imkanları məhdud insanların istifadəsi üçün lift quraşdırılıb. Biləncəri qəsəbəsi sakinlərinin rahatlığını təmin etmək üçün Bakı-Sumqayıt avtomobil yolunun altından keçid inşa edilib. Daha iki keçid isə Bakı Beynəlxalq Avtovağzal Kompleksi istiqamətində quraşdırılıb. Bundan əlavə, stansiya ərazisində daha beş çıxış var.

“Avtovağzal”-“Memar Əcəmi” mənzil tunellərinin və “Memar Əcəmi” stansiyasının layihə işləri dünyanın aparıcı şirkətləri tərəfindən hazırlanıb. Tunellərin inşası üçün hazırlıq işlərinə 2011-ci ilin fevralında, tikintisinə isə həmin ilin sentyabrında başlanılıb. Podratçı təşkilat tərəfindən tunellərin tikintisi ilə yanaşı, tunellərarası 8 təxliyə keçidi və 2 havalandırma şaxtası inşa edilib. “Memar Əcəmi” stansiya kompleksinin ümumi uzunluğu 168,5 metrdir. Burada üç çıxış yaradılıb. Ümumi sahəsi 12 min kvadratmetrə yaxın olan stansiyada və çıxışlarda 17 eskalator quraşdırılıb. Burada həmçinin fiziki imkanları məhdud insanlar üçün liftlər də var.

“Avtovağzal” və “Memar Əcəmi” stansiyalarının istismara verilməsi ilə yanaşı, bu stansiyaların enerji təchizatı üçün MDB məkanında ilk dəfə olaraq 35 kV-luq elektrik yarımstansiyaları qurulub.

Şəhər əhalisi üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan metropolitenin genişləndirilməsi, yeni stansiyaların açılması işlərinin sürətləndirilməsi üçün və maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi istiqamətində işlər son illər ardıcıl olaraq həyata keçirilir.

Bu gün tikinti yeni xəttin davamı olan “B-03” stansiyasında aparılır. Hazırda stansiyada yol divarlarının, keçidlərin, stansiya vestibüllərinin üzlük işləri görülür. “Memar Əcəmi” ilə bu stansiyanı birləşdirən demir yolunun çəkilişi başa çatmaqdadır. Tunellərdə yolun betonlama işləri başa çatıb. Hazırda dönmə kamerasında yolayıcılar quraşdırılır.

Təbii ki, 52-ci ildir fəaliyyət göstərən metropolitenin mövcud infrastrukturunun müasir tələblər səviyyəsinə çatdırılması, elmi-texniki tərəqqinin tətbiqi edilməsi diqqət mərkəzində saxlanılır. Bu baxımdan tunellərdə aparılan

sağlamlaşdırma işləri böyük əhəmiyyət kəsb edir. Ümumiyyətlə, tunel örtüklərinin korroziyadan mühafizə olunması metropolitenində həmişə aktuallığı ilə seçilib. Son 5 ildə bu sahədə əvvəlki illərin təcrübəsini qiymətləndirməklə daha təsirli mübarizə vasitələrinin axtarışı davam edib. Bu, tunel köynəklərini korroziyadan mühafizə edən boya ilə rənglənməsi ilə tamamlanır. Müvafiq sahənin maddi-texniki bazası tamamilə yenidən qurulub, cihazlar, avadanlıqlar alınıb. Bu isə keyfiyyətli yoxlamaları ən yüksək

Metropolitenin infrastrukturunun müasir səviyyədə qurulması diqqət mərkəzindədir

standartlar səviyyəsinə çatdırmağa imkan verib. Tunel geyimini rəngləmək üçün keyfiyyətli yeni boyalar da sınaqdan çıxarılır. Bu sahədə aparılan axtarışların coğrafiyası da genişləniş və hətta okeanın o tayına gedib çıxıb. Sınaqdan çıxarılaraq tətbiq edilən boyaq maddələri həm tərkibinə, həm keyfiyyətinə, həm də funksionallığına görə, eləcə də sənəşmənin və işçi personalının sağlamlığına təsiri baxımından məqbul sayılıb. Bununla belə, daha səmərəli və keyfiyyətli boyaların axtarışı mütəmadi olaraq davam etdirilir.

Bütün bunlar metropolitenin istifadə edən sənəşmənin rahatlıq

ğı, təhlükəsizliyi, onlara təqdim olunan xidmət mədəniyyətinin səviyyəsinin yüksəldilməsinə hesablanıb. Gözlənilən stansiyalar, yeni qatarlar, sənəşmələrlə nəzakətli davranış, hərəkət cədvəlinin dəqiq yerinə yetirilməsi metro məkanında normal mikroiqlim şəraiti olmadan heç bir dəyərə malik ola bilməz. Metro stansiyalarının, tunellərin təmiz atmosfer havası ilə təmin olunması mövcud havalandırma sistemlərinin və qurğularının işindən asılıdır. Yarıməsrlik istismar müddətində artıq ömrünü başa vurmş ventilyatorlar tunel və stansiyaların ildən-ildən çoxalan avadanlıqlarından, həcmi artan sənəşmə axınından ayrılan istilik miqdarının öhdəsindən, demək olar ki, gələ bilmirdi. Bu da sənəşmədə xüsusiən yay aylarında problemlər yaradırdı, insanların narazılığına səbəb olurdu. Artıq bu məsələ də özünə daha böyük diqqət tələb edirdi. Doğrudur, əvvəlki illərdə də ventilyasiya qurğularının yenilənməsi üçün müasir ventilyatorlar alınırdı. Amma son 5 ildə ventilyator təsərrüfatına daha peşəkar münaibətin formalaşması bu sahədə ciddi dəyişikliklərə ehtiyacın olduğunu aşkar etib.

Ötən ilin sentyabr ayına olan məlumata görə, metropolitenin ventilyasiya sistemi 114 güclü ventilyatordan ibarət idi ki, onlardan 38-i istismar müddətini çoxdan başa vurmuşdu. Digər tərəfdən, ventilyatorların iş rejimi və cədvəlinin optimallıqdan uzaqlığı, təbii havalandırmanın

olmaması vəziyyəti daha da kəskinləşdirirdi.

Bu gün ventilyasiya sahəsində böyük dəyişikliklər aparılmalı, avadanlıq yenilənməlidir. Alınacaq yeni ventilyatorların texniki şərtləri işlənilib. Almaniya, Avstriya, Rusiya istehsalçıları ilə danışıqlar aparılıb. Ötən il Rusiyanın Artyomovsk Maşınqayırma Zavodundan alınan yeni ventilyatorların ikisi 44 saylı şaxtada (“Korog-lu”), biri isə “Sahil” stansiyasının 7 “A” saylı şaxtasında quraşdırılıb. Elə bu günlərdə Rusiyanın “Ventprom” şirkətinin istehsalı olan 7 ventilyator Bakıya gətirilməlidir.

Bununla yanaşı, ötən ilin əvvəlindən daha səmərəli iş cədvəlinin tətbiqi edilməsi, bu cədvəlin əvvəlki illərdən fərqli olaraq, 2 deyiş (yay-qış), ilin hər bir fəslinə görə işlənilib hazırlanması, eləcə də təbii havalandırma imkanlarından istifadə etmək nəticəsində ilin ən isti aylarında stansiya və tunellərdə havanın orta temperaturunu 1-3 dərəcə aşağı salmaq mümkün olub.

“Bakı Metropoliteni” QSC-nin dövründə baş verənlər böyük bir kitab mövzudur. Biz burada hərəkətin təşkilindən və idarə olunmasından, yeni sistemlərdən istifadədən, yeni rabitə vasitələrinin tətbiqindən, elektrik təchizatı sisteminin etibarlılığının artırılmasından və bu məqsədlə yeni yarımstansiyaların tikintisi ilə yanaşı köhnələrin yeniləndirilməsi, yol təsərrüfatının yenidən qurulması, qatarların təmirdən sonra sınaqdan çıxarıl-

ması üçün demiryol poliqonunun yaradılması və digər maraqlı yeniliklərdən söz aça bilərik. Səhmdar cəmiyyət yarandıqı dövrdən keçən qısa müddət ərzində avtomatlaşdırılmış ödəniş sistemində keçid, ISO standartlarının tələblərinə cavab verən demir-beton konstruksiyaların istehsalının təşkili və bununla da yeni texnologiyaların tətbiqi ilə xarici təchizatçılardan asılılığın aradan qaldırılması nəticəsində valyuta ilə ödənilən əlavə xərclərin azaldılması, elektrik deposunda işarəvermə, rabitə və videomüşahidə sisteminin bir mərkəzdə idarə olunması üçün 5 mərtəbəli blok-post binasının tikintisi və avadanlıqlarla təchiz olunması, elektrik deposunun elektrik təchizatının etibarlılığının və dayanıqlığının gücləndirilməsi məqsədilə iki yarımstansiyanın tamamilə yeni texnologiyalarla əsaslı qurulması, təlim-tədris mərkəzinin təsis edilməsi və digər bir çox irihəcmli layihələrin həyata keçirilməsi görülmüş işlərin yalnız müəyyən bir hissəsini təşkil edir və hazırda bu istiqamətdə işlər davam etdirilir. Yəqin ki, həmin sahələrdə görülən işləri bir mövzu altında birləşdirib, hər biri haqqında ətraflı danışmaq lazımdır.

Eləcə də hesabat dövründə metropolitenə həyata keçirilən sosial yönümlü proqramlar, tədbirlər də xüsusi və son dərəcə geniş bir mövzudur. Bununla belə, 5 il ərzində bu sahədə görülən işlərə toxunmadan söhbət yekunlaşdırmaq da olmur.

Yeni rəhbərlik fəaliyyətinin ilk günlərindən metropolitençilərin sosial məsələləri ilə hərtərəfli tanış olub. Depo ərazisindəki yeməkxananın vəziyyətindən, orada işçilərə göstərilən xidmətin səviyyəsinə, hazırlanan yeməklərin keyfiyyətindən narazı qalan QSC-nin sədri Zaur Hüseynov bu sahədə təxirəsalınmaz dəyişikliklər edilməsi barədə qərar qəbul edib. Yeməkxana qısa müddətdə əsaslı şəkildə təmir edilib, işə avadanlığının ən son nümunələri ilə təchiz edilib. Təmirdən sonra orada hazırlanan yeməklərin çəşidi artıb, keyfiyyəti yaxşılaşıb.

Metropolitençilərin yeməkxanasının xidmətindən rahat və əlvə-

rişli şəkildə istifadə etməsi üçün nağdsız və güzeştli ödəniş sistemi tətbiq edilib. Qiymətlərin 52 faizinin ödənilməsinə Metropoliten işçilərinin Həmkarlar İttifaqı öz üzərinə götürüb. İşçi tərəfindən ödəniləcək məbləğ isə ayın axırında ona hesablanan əməkhaqqından tutulub.

Həmin dövrdən deponun ərazisində əsaslı təmir-bərpa işlərinə başlanılıb. Ayrı-ayrı xidmətlərə aid olan yaşılıqlar birləşdirilərək geniş bir parka çevrilib. Orada köhnə hovuz təmir edilərək üzərində fəvvarə qurulub. Həmin ərazidə ulu öndər Heydər Əliyevin büstü, bir qədər aralıda ölkəmizin azadlığı, torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda mübarizədə həlak olmuş insanlara xatirə abidəsi qoyulub.

Depo işçilərinin sosial problemlərinin həlli istiqamətində görülen əhəmiyyətli tədbirlərdən biri də deponun 1 saylı nəzarət-keçid məntəqəsinin yaxınlığında şəxsi avtomobillər üçün dayanacağın yaradılması olub.

Metropolitençilərin istirahəti, asudə vaxtlarının səmərəli, yay istirahətlərinin daha məzmunlu təşkili üçün tədbirlər görülüb. Ölkənin görnəli yerlərində istirahət etmək, xarici ölkələrə turist səfərlərinə yollanmaq imkanı yarandı. Müəssisənin Bilgəhdəki istirahət sahəsində aparılan yenidənqurma işləri, köhnə kottec tipli evlərin yerində 2-3 mərtəbəli binaların ucaldırılması, sanatoriya və profilaktoriyanın müayinə-müalicə imkanlarının genişlənməsi, ən müasir tibb avadanlığı ilə təchiz edilməsi son 5 ildə sosial sahədə görülen işlərin kiçik bir hissəsidir.

Bütün bu deyilənlər bir daha təsdiq edir ki, dövlət başçısının 5 il əvvəl Bakı Metropoliteninin gələcək inkişafı, şəhərin ən kütləvi ictimai nəqliyyatı kimi öz funksiyasını daha səmərəli yerinə yetirməsi üçün qəbul etdiyi qərar - Bakı Metropoliteninin və “Azertunel-metrotikinti” Səhmdar Cəmiyyətinin yaradılması sözün tam mənasında özünü doğruldub.

Bəxtiyar ƏZİZLİ,
“Azərbaycan”

